

Het heiligenboek

Jan Berchmans. Een heilige Vlaming *Tom Zwaenepoel*

Heiligen zijn sterke figuren uit de kerkgeschiedenis, die volgens de christelijke regels leefden en een mirakel volbrachten, meestal een genezingswonder. Deze 'idolen van de religie' zijn niet weg te denken uit het dagelijkse leven. Zo duiken ze bijvoorbeeld op in de voornamen die ouders aan hun kinderen geven. We ontdekken ze in legendes en folkloristische gebruiken of in kerken en kloosters, waar ze met hun attributen 'herkenbaar' worden. Door hun patronaat worden ze in tijden van zorg en nood ook aangeroepen om gunsten te verkrijgen of om zich te beschermen tegen een of andere kwaal of kwaad. Heiligen kunnen overal vereerd worden. Bij zaligen is de verering beperkt tot het bisdom en de congregatie waarvan zij deel uitmaakten. Heiligen geven blijk van een bijzondere, 'heilige' persoonlijkheid, vertaald en concreet geworden in hun leven. Het zijn trouwe apostelen en overtuigde Bijbelse vrouwen, moedige christenen die tijdens vervolgingen het martelaarschap dragen, eenzame kluisenaars die God in de stilte vinden, verdienstelijke geestelijken die hun contemplatieve of actieve leven ten dienste stellen van God en de mens, stichters van religieuze congregaties, idealistische missionarissen die grenzen openen

voor een dieper leven, invloedrijke pausen die de Kerk leiden. Deze grote familie wordt aangevuld met de helden van de biechtstoel, de heiligen van de naastenliefde, de adellijke en koninklijke weldoeners die met open oor en geopende hand hun onderdanen dienen. De Kerk is ook heel wat 'stille' heiligen rijk: eenvoudige vrouwen en mannen die geen specifieke vorming, bepaalde stand of kerkelijke opdracht hebben. Met hun aandacht voor het kleine bewandelen ze soms al op zeer jeugdige leeftijd de weg naar de heiligheid. Behalve de opzienbarende heiligheid van grote persoonlijkheden is er dus ook de onbekende heiligheid van het dagelijkse leven. Een mooi voorbeeld is Jan Berchmans. Hij wordt in 1599 geboren als oudste van vijf kinderen. Zijn vader is schoenmaker in Diest, waar Jan tot zijn twaalfde woont. Om de studiekosten te helpen betalen, neemt hij een tijdje zijn intrek als hulp bij een geestelijke in Mechelen. In die stad werkt hij als dienstbode, studeert hij aan het pas gestichte jezuïetencollege en treedt hij in bij de jezuïeten (1616). Na het noviciaat van twee jaar studeert hij in Antwerpen filosofie. Vervolgens legt hij in Mechelen zijn geloften af en vertrekt hij naar Limburg om filosofie te stu-

deren. Op vraag van zijn oversten zet hij deze studie voort in Rome. De uiterlijke en innerlijke gelijkenissen met de op jeugdige leeftijd overleden (en later eveneens heilige) jezuïet Aloisius Gonzaga (1568-1591) worden steeds duidelijker. In de zomer van 1621 beëindigt Jan Berchmans de cursus filosofie. Kort daarna overlijdt hij aan de gevolgen van een longontsteking. Hij wordt begraven in de Sant'Ignazio, naast Aloisius. De naar hem genoemde Sint-Jan Berchmanscolleges in Antwerpen, Avelgem, Brussel, Diest, Genk, Mol en Westmalle herinneren de hedendaagse jeugd aan de eerste Vlaming die door de Kerk werd heilig verklaard. Dat gebeurde dankzij twee mirakels: de opmerkelijke genezing van een novice van het heilig Hart in New Orleans en die van een claris uit het Brusselse. Reeds op zesjarige leeftijd dient Jan dagelijks twee tot drie missen met grote ijver. Als tiener legt hij zich de geestelijke dagtaak van een volwassen kloosterling op. Hij is natuurlijk, open en moedig. Lang droomt hij ervan missionaris te worden tussen de Spaanse en Portugese conquistadores, die naar Midden- en Zuid-Amerika varen. Vooral wil hij de soldaten bijbrengen om respect te hebben voor elke huidkleur of elk ras, zoals de

indianenslaven. Een andere ambitie is een wetenschappelijke studie over de onbevleete ontvangenis. Tijdens zijn verblijf in Rome is Jan Berchmans een voorbeeld van deugdzaamheid en trouw. Zijn wilskracht, vroomheid en volharding worden tot voorbeeld verheven. Hoewel zijn ascetische leven tot gezondheidsproblemen leidt, behoudt hij zijn levensvreugde. Omdat hij al zijn taken vol vreugde uitvoert, noemen zijn medebroeders hem 'frater glimlach'. Zijn gave bestaat erin het doodgewone dagdagelijkse op een buitengewone manier uit te voeren. Zijn lijfspreuk is: „Doe goed wat je moet doen.”

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

11 juni, 23.05 uur, Canvas. *The Syrian Bride*, tragikomische Israëlische film uit 2004 van Eran Riklis, onder meer bekroond met de Prijs van het Publiek en die voor het beste scenario tijdens het Filmfestival van Gent. Een plaatselijke politicus in een druzisch dorp op de bezette Golanhoogte regelde jaren geleden het huwelijk van zijn dochter. Dat zal nu eindelijk voltrokken worden.

12 juni, 11.30 uur, IKON via Nederland 2. Het BBC-programma *Songs of Praise* is in Engeland, Schotland en Ierland razend populair. De IKON kocht de mooiste afleveringen aan en voorzag ze van Nederlandse ondertiteling. Elke aflevering komt uit een bepaalde regio of heeft een thema dat past bij de tijd van het jaar. Engelse traditionele hymnes en hedendaagse kerkliederen worden afgewisseld met persoonlijke geloofsverhalen. Vandaag *Pinksteren in Peterborough*, van bij de KingsGate Community Church. Geheel in stijl van Pinksteren is veel 'opwekkingsmuziek' te horen.

De vrome kudde

Op de bon *Ingezonden door Urbain Vrijdaghs*

Een auto wordt op de E40 door de politie naar een parking gewenkt. Zegt de agent:
– Goedemiddag mijnheer, wij registreerden net een snelheid van 140 per uur.

De bestuurder antwoordt:
– Maar dat kan niet, agent, ik had de cruisecontrol aan op 110. Misschien is uw radar niet accuraat. Zijn vrouw naast hem kijkt niet eens op van haar breiwerk terwijl ze zegt:
– Doe niet zo gek, schat. Je weet best dat deze auto geen cruisecontrol heeft.

Terwijl de bekeuring wordt uitgeschreven, sist de man:
– Wil je alsjeblieft zwijgen?
De vrouw glimlacht minzaam en zegt:
– Wees blij dat je radarverklikker op tijd afging.

Terwijl de agent een tweede bekeuring schrijft voor de illegale detector, kijkt de man zijn vrouw aan en gromt:
– Verdorie, hou asjeblieft je mond!

De agent fronst de wenkbrauwen en merkt op dat de chauffeur zijn veiligheidsgordel niet om heeft. De man legt uit dat hij de riem heeft losgemaakt op het moment dat hij werd aangehouden, zodat hij zijn rijbewijs uit zijn broekzak kon pakken. Zijn vrouw zegt onverstaanbaar:
– Maar schat, je weet best dat je je gordel niet om had. Je doet hem toch nooit om als je rijdt.

Terwijl de agent de derde bekeuring uitschrijft, kijkt de man verwilderd zijn vrouw aan en schreeuwt:
– Wil je dan nu potverdorie alsjeblieft voor een keert je grote wafel houden!
De agent kijkt de vrouw aan en vraagt:
– Praat uw man altijd zo tegen u, mevrouw?
Antwoordt de vrouw:
– Ach welnee agent, alleen als hij gedronken heeft.

soepel uitbrander	woonboot dans	tand- glazuur	griezelig korte sok	niet mooi duin- vallei
↳	4	↳	↳	7
bovenste dakrand schreeuw	↳	vishaakje deel v.e. mond	↳	↳
↳	↳	dierlijke liefkozing netwerk van lijnen	3	zijde v.e. schip een der VS
mensaap	1	↳	↳	zee- rover
trekpop	drink- gerei land in Azië	↳	ieder automek	5
↳	↳	lange stok	↳	↳
cadans stadium	↳	↳	2	bron- water
↳	↳	8	deel v.e. schip	↳
christelijk feest	↳	↳	↳	artikel
↳	↳	↳	↳	6

Tijdschriften van 'De Puzzelaar' vindt u in de perswinkel.

© De Puzzelaar

Oplossing van de puzzel van vorige week: VIOLISTE

1	2	3	4	5	6	7	8

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & Leven · Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.